

Světový kongres baptistů v Berlíně byl konán za velké účasti a se značným úspěchem ve dnech 4.—10. srpna t. r. Sjeli se zástupcové asi 15 milionů členů (počet členů počítá se bez dětí, tedy jen dospělí) asi ze 60 národů ze všech končin světa. Neklidné poměry v Německu umenšily účast z ciziny na sjezdu. Československo bylo zastoupeno 8 delegáty. Debatovalo se o všech významných a důležitých otázkách, týkajících se nejen baptistů, ale celého světa, tedy i nás. Kongres imponoval především jednotou bratrství baptistů, kteří nemajíce zevní autority, udržují se jednotni v Kristu. Byl projevem živého citu náboženského.

Podle Kost. jisker. Spisar.

Konference mezinárodní Ligy protestantské konala se letos ve dnech 23.—27. července v Holandsku na zámku Hemmen. Delegátů ze 26 zemí bylo přes 60. Kostnickou Jednotu zastupoval prof. dr. Fr. Žilka, profesor Husovy fakulty v Praze, a německé evangelíky z republiky církv. rada Hickmann. Jednáno o vztahu protestantismu ke katolictví, Vol. Myšlenice, k sekularismu, k bezbožectví (ruskému a jinému), o poměru církve ke státu atd. O tomto bodu referováno se stanoviska principu luterského a kalvinského. Příští konference bude r. 1936 v Praze.

Podle Kost. jisker. Spisar.

CČS VE SPISE „BUDOVÁNÍ STÁTU“.

(Autoru Ferd. Peroutkovi.)

Žurnalista Ferd. Peroutka, redaktor „Přítomnosti“, věnoval ve svém spise „Budování státu“ na str. 1381—1419 pozornost CČS, jejímu vzniku a pak vývoji až do r. 1924. Stať (Vznik českoslov. církve) je tak povrchní (i žurnalisticky, neřku-li historicky-vědecky) a tak nespravedlivá, že v zájmu pravdy historické musíme jí věnovat pozornost.

Peroutka především nerozlišuje požadavků Jednoty katol. duchovenstva a cílů církve československé. Ale ani v líčení požadavků Jednoty není spravedlivý a pravdivý. Ani Jednota nemožovala se jenom na požadavek zrušení celibátu, tím méně stavěla jej CČS na přední (či jediné?) místo. Autor si skutečnost velmi (nemožně) zjednodušuje. V duchovním vření kněžstva před prohlášením CČS bylo více proudů než jeden, jako bývalo v každém hnutí. Právě proto došlo pak k rozchodu kněží v samé Jednotě a proto došlo i k založení či prohlášení církve. Nebyt onoho různého proudění v kněžstvu, bylo by celé hnutí skončilo podrobením se po způsobu Jednoty. To se však nestalo. A ten fakt nutí k opravě názorů Peroutkových. Peroutka (naprosto nesprávně) by rád upíchl CČS na jeden nebo dva důvody vzniku nové církve: zrušení celibátu a české bohoslužby. Tyto důvody

zde byly též — pravím též — a nejsou ČČS k nectí, neboť nutno se dívatí na touhu po manželském a rodinném životě trochu jinak, než (po způsobu Peroutky) jako na „vzpouru masa“ a „jímavé divadlo přirozenosti“ (tak se na věc nedívá ani církev katolická) — ale nikterak nebyly to důvody jediné a dokonce hlavní. Rád bych viděl ten lid, který by v takových masách šel do nové církve, z důvodů zmíněných — přes to že jsou to důvody vysoce mravní, soukromé i veřejné. Peroutka neví nic o nábož. a mravní krísi novodobého člověka. Chápu to při jeho náboženském liberalismu, ale nelze přijmout jeho názory, že teprve později — tak jaksi na přídavek — byl vytvářen program ideový v ČČS. Doporučuji autorovi aby všimnul si lépe časopisu „Právo národa“ v r. 1918 a především 1919 a pak ovšem v r. 1920. Podobně i Čes. zápasu z té doby a brožur. O nesprávnosti názorů Peroutkových stran vzniku ČČS předsvědčuje i Peroutkou citované svolání „Národu československému“ z 10. ledna 1920, ovšem kdyby je byl autor ocitoval celé a nevypustil právě rozhodující místa, naznačující náboženský a mravní ráz prohlášení ČČS. Vynechal první dva odstavce jakož i čtvrtý, v nichž doslovně mluví se o utrpení české duše plynoucím z nábož. bojů, i o vnitřních strastech, o otázce české jako náboženské, nedořešené, ač tolikrát řešené a znepokojující nitro každého vážného člověka českého, dále o osvobození náboženského života, o očistě mravního, rodinného a sociálního žití českého člověka, a to na podkladě dosavadní křesťanské kultury, jak vyvinula se u nás svérázně zásluhou apoštolů soluňských Cyrilla a Methoděje, Mistra Jana Husa a Českých bratří. Myslím, že při těchto slovech v svolání — tam přece nemůže býti celá dogmatika — je jistě nespravedlivé od pana Peroutky, jestliže vidí ČČS vyrůstat jen z touhy po ženění (vzpouza masa) a jestliže píše, že k ideové nástavbě v ČČS došlo později. Ostatně ani místa jím citovaná neospravedlňují názory Peroutkovy o ČČS. Jestliže ovšem ČČS nepřišla hned s hotovým katechismem, pak nechť uváží Peroutka, že žádné náboženské hnutí nebylo hned při svém zrodu hotovo, tím méně může býti ČČS hotova v den prohlášení, když přec nechce a nemůže býti nikdy hotova. Chce-li Peroutka opravit svůj soud o církvi československé — a v zájmu pravdy a spravedlnosti je tím veřejnosti povinen — pak nechť si jen přečte Český zápas celý a důkladně a sleduje písemnictví ČČS, boje, jež byly sváděny, a pak pozná, že se mýlil ve svých odsudcích ČČS od jejího vzniku až do r. 1924. Pozná, že i celá akce pravoslavné orientace jest mu naprosto nejasna, ba neznáma a nechápe, oč při ní šlo. Především nechť opraví své názory o náboženské zdatnosti ČČS, v níž nevidí než jen slabost, indiferentnost, ba přímo touhu po ulehčení náboženském. Ovšem, ČČS nechce pěstovati náboženskou a duchovní akrobacii, náboženskou, věroučnou siláctví. Je

jisto, že naši členové neunesou celou tíž starých církví. Ale je otázkou, zda všechno to, co v církvích starých předkládá se k věření a ke konání, jest od Ježíše. Uvažoval Peroutka o tom, co chtěl Ježíš? Zda chtěl ukládat těžká břemena, jimiž vůdcové lidu ani nehnou? Neví nic o slově Ježíšově, že sobota je pro člověka, a ne obráceně? Ostatně, nač znovu psát, co již bylo s naší strany po této stránce tolikrát napsáno? Nech jen Peroutka hledá a čte. Doporučuji mu, aby si přečetl, co napsal o jeho názorech red. Českého zápasu Frant. Pokorný v článku „Reformační cesty“. Tam se dočte, jak Ježíš, zakladatel křesťanství, reformoval židovství. Nás nenapadá, abychom se velikášsky přirovnávali ke Kristu. Ale Kristus je nicméně náš učitel, mistr, ba Pán. A Ježíš též ulehčoval lidem. Není snad ani nám k necki, jestliže jsme chtěli získat českého člověka pro evangelium, pro Krista, pro Boha. Žádnou akrobatikou, nemožnostmi, ale duchem Kristovým. O to se snažíme, snaží se i naši členové. Jsme si vědomi svých slabostí a nedokonalostí, ale nezasluhujeme odsudků páně Peroutkových.

Al. Spisar.

Alm

KULTURNÍ HLÍDKA.

Osmý mezinárodní kongres filosofický byl konán letos v Praze ve dnech 2.—7. září. O zevním průběhu, uspořádání a návštěvě sjezdu přinášely denní české i německé (u nás) listy podrobnější zprávy. Se stanoviska a v duchu ČČS viz podrobnou zprávu v Českém zápase, letošní ročník č. 37, z pera pisatele těchto řádků. Zde podotýkáme jen, že sjezd se vydařil jak návštěvou (Rusko sovětské nebylo vůbec zastoupeno a nazistické Německo slabě), tak úrovní a mravním výsledkem. Nelze ovšem od sjezdu, kongresu očekávat, čeho dáti nemůže, totiž rozřešení daných problémů. To je úkolem sjezdů pracovních, kdežto takové kongresy, jako byl filosofický v Praze, mají účelem seznámit se s lidmi i s problémy. Pražský sjezd byl jistě velmi pečlivě připraven a aranžován, hlavně zásluhou prof. dra E. Rádlu, ale méně přednášek (a snad i sekcí, odborů) bylo by bývalo více. Jednotlivci rádi by se byli účastnili schůzí a přednášek ve více odborech, ale nemohli, protože byly pořádány v touž dobu. Největší zájem byl o themata, zasahující v praktický život, tedy jednající o demokracii (krise demokracie) a pak — o náboženství, a též o vztahu filosofie k náboženství. I v přednáškách a debatách o poslání filosofie zdůrazňována prakse. To je sice potěšitelné, ale není možna prakse bez theorie, a konec konců všechny otázky duchovního života jsou rázu noetického. Kantova otázka: Co můžeme poznati (ať již vědecky nebo jinak, na tom